

SYLLABUS I LËNDËS

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Edukimit
Titulli i lëndës:	Gjuhë shqipe I
Programi:	Fillor
Niveli:	Bachelor
Statusi lëndës:	Obigative (O)
Viti i studimeve:	2025-2026
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	7
Koha / lokacioni:	Ligjërata: E Hënë, 9:00- 11:15,
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. ass. Albulena Alidema
Të dhënat kontaktuese:	albulena.alidema@uni-prizren.com
Përshkrimi i lëndës:	Përmes këtij kursi studentët do t'i zgjerojnë njohuritë e tyre paraprake përkitazi me: shqipen si gjuhë indoevropiane, prejardhjen e gjuhës shqipe, dokumentimin e saj, dialektet dhe rrugën e zhvillimit të saj. Ata do të njihen teorikisht dhe praktikisht edhe me elementet themelore të sistemit fonetike-fonologjik dhe të normës gjuhësore: drejtshqiptimin, drejtshkrimin, dallimin e tingujve nga fonemat, klasifikimin e tingujve, nyjetimin e tyre; për prozodinë: rrokjen, theksin, intonacionin, dukuritë fonetike etj. Po ashtu, do t'i thellojnë njohuritë e tyre edhe në fushën e leksikologjisë: sinonimet, antonimet; për ligjërimet - stilet dhe regjistrat e gjuhës etj.
Qëllimi i lëndës:	Qëllimi i kursit të gjuhës amtare (shqipe) I, në sajë edhe të njohurive paraprake, është që studentët: -t'i thellojnë dhe zgjerojnë njohuritë e tyre në fushën e gjuhësisë në përgjithësi e të fonetikës - fonologjisë dhe leksikologjisë në veçanti; -Të njihen teorikisht dhe praktikisht me elementet themelore të sistemit fonetike-fonologjik dhe me lëndën e pjeshme të leksikologjisë (sinonimet, homonimet, antonimet), për stilet dhe regjistrat e gjuhës, me qëllim të pasurimit sa më të mirë të fjalësit të tyre, konform standardit të shqipes;

	-Të fitojnë aftësi për t'i dalluar trajtat dhe format normative nga ato që nuk janë normative në ligjërimin e folur dhe në atë të shkruar.		
Rezultatet e të nxënit:	- <u>Studenti:</u> -Dallon njësitë fonetike-fonologjike dhe leksemat shqipe nga ato të huaja në përdorimin e përditshëm; - Përshkruan organet e të folurit dhe funksionin e tyre; - Shpjegon klasifikimin e tingujve sipas mënyrës dhe vendit të nyjetimit; - Dallon dhe analizon tingujt në fjalë të ndryshme të gjuhës shqipe; - Analizon strukturën fonetike të fjalëve dhe fjalive; - Zbaton rregullat e shqiptimit të saktë në të folur dhe në leksim; -Harton ushtrime për zhvillimin e shqiptimit të saktë te nxënësit; -Zhvillon aktivitete didaktike për vetëdijesimin fonetik; - Vlerëson vështirësitë fonetike të nxënësve dhe propozon zgjidhje.		
Ngarkesa e studentit (duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	2	1 – 15	30
Ushtrime teorike/laboratorike	2	1 – 15	30
Punë praktike			
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	1 – 15	30
Ushtrime në terren			
Kollokfiume, seminare	4	1 – 2	8
Detyra të shtëpisë	2	1 – 8	16
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	2 – 10	40
Përgatitja përfundimtare për provim	3	1 -3	9

Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuiz, provim final)	7	1 – 1	7
Projektet, prezantimet ,etj	3	1-1	3
Totali			
Metodologjia e mësimdhënies:	Si forma mësimi në këtë kurs të rregullt do të jenë: ligjëratat, bisedat, diskutimet, demonstrimi, puna individuale, puna në grupe, seminarët etj., duke aplikuar me këtë rast strategjitë dhe teknikat e reja mësimore, si: <i>insertin; parashikimin me terma paraprakë; pesëvargëshin; kubimin; kllasterin, analiza e tipareve semantike, tabelën koncepteve, diagrami i Venit, ditari dy/tripjesësh, harta e të menduarit...</i> ,si dhe teknika e modele të tjera mësimi, për një mësim më të avancuar e efektiv të gjuhës dhe të standardit të saj.		
Metodologjia e vlerësimit:	Seminari: 10% Testi i parë: 15% Testi i dytë: 15% Testi përfundimtar: 60% Gjithsej: 100%Vlerat e përqindjes:Provimi ka 100%.50-60 = 6; 61-70 = 7; 71-80 = 8; 81-90= 9; 91-100 = 10 Përqindja nën 50 nuk mbërrin notën kaluese.		
Literatura			
Literatura primare:	Jashari, Ali& Kryeziu, Bahtijar (2011), <i>Gjuhë amtare</i> (Njohuri për gjuhën - fonetikë - morfologji - sintaksë) për studentët e Fakultetit të Edukimit, Universiteti i Prishtinës, Prishtinë. Dodi, Anastas, (2004), <i>Fonetika dhe fonologjia e gjuhës shqipe</i> . Tiranë. Beci, Bahri (2004), <i>Fonetika e gjuhës shqipe</i> . Tiranë Hamiti, Asllan, (2011), <i>Fonetika dhe fonologjia gjuhës standarde shqipe</i> . Shkup, Shkurtaj, Gjovalin (2010), <i>Gjuha e sotme shqipe</i> . Tiranë. Çabej Eçrem, (1984), <i>Studime gjuhësore III. Rilindja – Prishtinë</i> ,		
Literatura shtesë:	- Mehmushaj, Rahmi, (2011), <i>Fonetika e shqipes standarde</i> . Tiranë, -Gjinari, Jorgji- Shkurtaj, Gjovalin, (1997), <i>Dialektologjia</i> . Tiranë. -Gjovalin Shkurtaj, (2016), <i>Dialektet e shqipes</i> . Tiranë		

Plani i dizajnuar i mëimit:		
Java	Ligjërata	Ushtrime

<i>Java e parë:</i>	<i>Gjuha dhe gjuhësia; Familja gjuhësore indoevropiane dhe gjuha shqipe;</i>	
<i>Java e dytë:</i>	<i>Prejardhja e gjuhës shqipe; Dokumentimi i shqipes së shkruar</i>	
<i>Java e tretë:</i>	<i>Dialektet dhe gjuha standarde (letrare) shqipe;</i>	
<i>Java e katërt:</i>	<i>Gjuha e shkruar dhe drejtshkrimi i gjuhës shqipe; Drejtshqiptimi dhe stilet e shqiptimit;</i>	
<i>Java e pestë:</i>	<i>Njohuri për fonetikën; Objekti i fonetikës dhe rëndësia e studimit të fonetikës; Fonema dhe veçoritë e tingujve të të folurit;</i>	
<i>Java e gjashtë:</i>	<i>Klasifikimi i zanoreve dhe i bashkëtingëlloreve</i>	
<i>Java e shtatë:</i>	<i>Ndërrimet e fonemave: a) ndërrimet pozicionale dhe b) ndërrimet kombinatorë: përngjashmimi (asimilimi); shpërngjashmimi (disimilimi); vendkëmbimi (metateza) etj</i>	
<i>Java e tetë:</i>	<i>TEST VLERËSORS</i>	
<i>Java e nëntë:</i>	<i>Njësitë fonetike dhe theksat në gjuhën shqipe: ndarja fonetike e të folurit; tingulli; rrokja;</i>	
<i>Java e dhjetë:</i>	<i>Ndarja e fjalëve në rrokje; rregullat drejtshkrimore të ndarjes së fjalës në fund të rreshtit</i>	
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	<i>Fjala fonetike; sintagma; fraza; theksi i fjalëve dhe veçoritë e tij në gjuhën shqipe.</i>	
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	<i>Lidhjet kuptimore të fjalëve në gjuhën shqipe: sinonimet, antonimet, homonimet.</i>	
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	<i>Frazeologjia e gjuhës shqipe.</i>	

<i>Java e katërmbëdhjetë:</i>	Stilet funksionale në gjuhën shqipe: kuptimet për stilin; mjetet me vlerë stilistike dhe norma stilistike; veçoritë e stileve funksionale të gjuhës shqipe.	
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	TEST VLERËSUES	
Politikat akademike dhe kodi i sjelljes		
<i>Pjesëmarrja në leksione dhe seminare është e detyrueshme.</i> <i>Studenti/ja i/e cili/a ka mbi 4 mungesa të paarsyeshme në leksione, nuk ka asnjë përparësi në vlerësimin e rezultatit.</i> <i>Studenti/ja nuk mund të hyjë në provim pa fletëparaqitje në SEMS.</i> <i>Ndalohet përdorimi i celularit në leksione, në seminare dhe në provime.</i> <i>Provimi është publik dhe mund të organizohet: me shkrim (përmes testit), dhe me gojë .</i> <i>Studenti kalon provimin me sukses me notat 6-10 .</i> <i>Studenti/ja i/e pakënaqur me notën e fituar mund t'i parashtrojë ankesë me shkrim dekanatit, brenda dy ditëve të punës, pas shpalljes së rezultateve .</i> <i>Studenti që zihet duke kopjuar vlerësohet me notën 5.</i>		